

Minimální preventivní program

ZŠ Pardubice, Štefánikova 448
šk. rok 2016/2017

Identifikační údaje

Název školy / adresa : ZŠ Pardubice, Štefánikova 448
Štefánikova 448, 530 02 Pardubice

IGO: 48161047

IZO: 048161047

Zřizovatel: Magistrát města Pardubice

Kontakty: tel: 466 501 534, 466 512 264

e-mail: iva.prazova@stefanikova.pardubice.indos.cz

www stránka: www.zsstefanikova-pce.cz

Ředitel školy: Mgr. Renata Janecká

Zástupci ředitele: Mgr. Petra Ryšavá – I. stupeň
Mgr. Naděžda Dvořáková – II. stupeň

Výchovný poradce: Mgr. Milan Němec

Školní metodik prevence: Mgr. Lenka Spulková

Školní psycholog: Mgr. Simona Hynková

Realizační tým: celý pedagogický sbor
nepedagogičtí pracovníci školy
všichni žáci
rodiče

Školní poradenské pracoviště: VP, školní psycholog, SMP, ředitelka školy

1. Úvod

Škola vytváří tento program jako základní nástroj prevence. Zajišťuje aktivity spojené s prevencí nežádoucích jevů a jevů sociálně patologických. Program je závazný a na konci školního roku je vyhodnocen. Navazuje na minimální preventivní programy minulých let, je aktualizován a přizpůsoben současnému stavu a potřebám školy.

Vychází z: Metodického pokynu MSMT GR č.j.: 14514/2000-51
Metodického pokynu MSMT GR č.j.: 10194/2002-14
Metodického pokynu MSMT GR č.j.: 22294/2013-1

2. Charakteristika školy:

Základní škola v ul. Stefánikova je školou městského typu s výukou cizích jazyků (AJ, NJ, RJ). Je situována v centru města, což ji limituje z hlediska prostorového (chybí plochy pro dostatečné sportovní a volnočasové vyzítí žáku). Součástí areálu školy je budova školní jídelny a družiny a asfaltové hřiště. V současnosti navštěvuje školu celkem 546 žáků, z toho 297 žáků na prvním stupni a 249 žáků na druhém stupni (stav ke dni 7.9.2016). Do školy docházejí děti z městské části Pardubice 2, ale i z dalších městských obvodů a přilehlých obcí.

3. Analýza současného stavu

Sociálně patologické jevy

Mezi sledované sociálně patologické jevy zařazujeme celou řadu výchovných problémů, poruch a poruch chování, a to včetně zneužívání návykových látek.

Patří k nim:

- kouření, alkoholismus, drogová závislost
- delikvence, kriminalita
- virtuální drogy (počítače, televize, video)
- patologické hráčství
- záškoláctví
- agresivní chování, šikana, kyberšikana
- vandalismus
- rasismus, antisemitismus, xenofobie, intolerance

Současný stav problematiky

V oblasti prevence sociálně patologických jevů a rizikového chování se škola snaží pro své žáky vytvářet bezpečné a sociálně pozitivní klima. Vzhledem k celospolečenskému nárůstu negativních a sociálně patologických jevů je nezbytné zahájit již na prvním stupni základní školy primární prevenci nežádoucích

jevu, jako je agresivita, nekázeň a nesnášenlivost. Tyto jevy mohou později přerůst v sociálně patologické chování (pozívání drog a alkoholu, šikana, záškoláctví, násilí, vandalismus, xenofobní chování, atd.) V minulosti bylo projednáváno méne závazné opakované porušování školního řádu (pozdní omlouvání, pozdní příchody, ztráta ŽK apod.). Všichni pracovníci se v rámci svých možností snaží monitorovat nežádoucí chování u žáka v rizikových prostorách školy (šatny, WC, vnější prostory školy). Pedagogičtí pracovníci a školní psycholog mapují a monitorují situaci v jednotlivých třídách (ankety, dotazníková šetření, rozhovory se žáky, apod.). Všeobecným negativním jevem, který se částečně objevuje i na naší škole, je nesoudržnost kolektivu a vyčlenování jednotlivců, nerespektování autorit, neplnění školních povinností, zvyšující se agresivita a používání vulgarity mezi žáky, drobné krádeže, kyberšikana. Naši školu navštěvují i děti ze sociálně slabých rodin i zdravotně znevýhodnění (naši školu navštěvuje 30 žáků s SPU – tento počet se mení v průběhu šk.roku, počet ovlivňují i děti cizince, evidenci vede školní psycholog). Tyto jevy je nutné eliminovat, neboť mohou vést zejména ke zhoršení prospěchu a narušení vztahu v třídním kolektivu. Jejich ignorování by mohlo v extrémních případech vést k sociálně patologickým jevům. Cílem minimálního preventivního programu je snaha takovému chování předcházet a minimalizovat je. Vzhledem k tomu, že od ledna 2012 pracuje na naší škole školní psycholog, je péče o naše děti na odborné úrovni. Učitelé, a nejen třídní, se mohou při jakémkoli problému obrátit na odborníka a společně vzniklé situace řešit. Vzhledem k vysokému počtu cizinců ve škole prohlubujeme spolupráci s neziskovou organizací Most pro lidská práva. Celý pedagogický sbor absolvoval odborné školení s názvem Vyuka dětí cizinců na ZŠ.

Od 1.9.2012 bylo ve škole zřízeno ŠPP (školní poradenské pracoviště) podle zákona č. 73/2005Sb., ve znění vyhlášky 147/2011 a č.177/2009b.vyhl.90/2010b.)

4. Témata primární prevence

- prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření
- prevence šikany, kyberšikany – posilování a rozvoj mezilidských vztahů
- prevence projevu xenofobie, rasismu, antisemitismu
- prevence rizikového sexuálního chování a závazných virových onemocnění
- prevence sexuálního zneužívání a týrání
- prevence kriminality a delikvence
- právní odpovědnost
- prevence záškoláctví
- zdravý životní styl
- prevence vzniku poruch příjmu potravy
- ekologie
- prevence virtuálních drog – patologické hráčství a závislosti na počítačových hrách

Konkretizace programu v jednotlivých vyukových předmětech (6. – 9.ročník)

VO a VZ: rodina, domov, funkce rodiny, práva a povinnosti občanů, osobnost ve vývoji, komunikace, zdravý životní styl, duševní a tělesné zdraví, sexuální výchova,

lidská práva, společenství lidí, typy náboženství, globální problémy lidstva, sekty, extremismus, aktivní využití volného času

Přírodopis: léčivé byliny, přírodní drogy, zdravý vývoj člověka, choroby a poškození jednotlivých orgánů

Zeměpis: Afrika, Austrálie, Amerika, Asie, cestovní ruch, obyvatelstvo, globální problémy lidstva

Český jazyk: v literární výchově lze doporučit jako mimočítankovou četbu knihy s touto tematikou. Ve slohu je možné zaradiť zpracování článku z tisku, které se vztahují k dané problematice. totéž jako téma úvahy.

Výtvarná výchova: ve všech ročnících je možné s dětmi výtvarně zpracovat problematiku drogových závislostí, šikany, rasismu...- podle vyspělosti žáka a posouzení učitele.

Hudební a tělesná výchova, praktické činnosti: v těchto předmětech je vhodné rozvíjet talent a dovednosti žáka, nabízet jim i mimoškolní volnočasové aktivity.

5. Cíle, kterých chceme dosáhnout:

Dlouhodobé

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- osobnostní a sociální rozvoj žáka
- rozvoj sociálně komunikativních dovedností žáka
- osvojení norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech respektujících identitu a individualitu žáka
- pomáhat zejména těm jedincům, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, cizincům, ...)
- rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu člověka k člověku, tolerantní jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost
- spolupracovat s rodinou, poskytovat vzdělávací a informační materiály týkající se problematiky sociálně-patologických jevů, poskytovat informace
- vytvoření bezpečného školního prostředí (minimalizovat vznik a výskyt šikany, kyberšikany, agrese a dalších sociálně-patologických jevů, zneužívání návykových látek)

Krátkodobé

Jsou konkrétní, vztahují se k určité cílené skupině a k určitému období.

Žáci:

- rozvoj kompetencí žáků (sociálních dovedností, rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti – empatie, asertivita, vůle, sebevědomí, rozvoj v oblasti mediální výchovy)

- respektovat lidská práva, individuální potřeby a odlišnosti jednotlivců
- podporovat zdravé prospěšné aktivity
- využívat volnočasových aktivit poskytované školou
- získávat pravdivé a přiměřené informace o zneužívání návykových látek
- podněcovat rozvoj tvůrčího a pozitivního myšlení žáka
- orientovat se v sociálních vztazích
- být odpovědný za své chování a uvědomit si důsledky svého jednání
- dbát na dodržování školního řádu
- spoluvytvářet přátelskou atmosféru ve třídě i ve škole
- zapojit se do akcí a projektu školy

Učitelé:

- působit na rodiče žáka, v případě potřeby a zájmu poskytovat materiály a informace k problematice soc.- patologických jevů (popř. kontaktních místech)
- postihovat přestupky proti školnímu řádu
- vykonávat důsledně dozor nad žáky ve všech prostorách školy
- cíleně zarazovat témata prevence do vyučování (výchova ke zdraví, výchova k občanství a do celého výchovně vzdělávacího procesu na naší škole v průběhu celé školní docházky)
- vyhledávat a řešit případy šikany ve spolupráci s vedením školy, SMP, školním psychologem a rodiči
- věnovat velkou pozornost žákům se specifickými poruchami učení (dyslexie, dysortografie, dyskalkulie, ADHD ...), ale i žákům mimoděle nadaným
- poskytovat individuální péči
- získávat žáky pro volnočasové aktivity na škole
- podílet se na přípravě a realizaci akcí a projektu (třídní učitelé 6. ročníku připraví ve spolupráci se SMP adaptační pobyty žáka)
- absolvovat přínosná školení

Rodiče:

- jsou seznámeni s preventivní strategií školy (na třídních schůzkách, webových stránkách) a se školním řádem
- jsou průběžně informováni o chování a prospěchu dítěte
- jsou okamžitě upozorněni na nežádoucí chování či jiný problém
- mají možnost využít poradenského systému školy (školní psycholog, SMP, výchovný poradce)
- mohou se zapojovat do všech akcí pořádaných školou (vánoční a velikonoční dílny atd.)
- v případě potřeby obdrží kontakty na poskytovatele služeb zabývajících se problematikou nežádoucího chování dětí

Školní metodik prevence:

- koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy
- spolupráce s vedením školy, výchovným poradcem, školním psychologem a třídními učiteli při řešení problému
- seznamovat pedagogický sbor se situací v oblasti prevence, dát k dispozici dostupný materiál
- vytvořit nástěnku SMP (propagační a informační materiál, prezentace práce žáka, ...)

- účastnit se schůzek metodiků, besed, seminářů týkajících se problematiky sociálně patologických jevů
- spolupracovat se Žákovskou radou
- spolupracovat s třídními učiteli 6. ročníku na adaptačních pobytech

Ukazatelé úspěchu:

Deti zvládají:

- definovat rodinu jako zámezi a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s detmi a dospělými
- základní sociální dovednosti
- umet se ochránit před cizími lidmi
- základní hygienické návyky
- organizace volného času
- rozlišit léky a návykové látky
- pojmenovat škodlivost kouření a alkoholu a jiných návykových látek, znát jejich následky užívání
- umet odmítat
- žáci mají zdravé sebevědomí a pozitivní přístup k okolí a ostatním
- žáci samostatně myslí a rozhodují se, otevřeně říkají svůj názor, jsou tolerantní
- žáci jsou ochotni řešit své konflikty a nedorozumění dohodou a pod pedagogickým vedením a najít řešení
- žáci mají zájem a potřebu pospolitosti třídy (společné akce, výlety)
- na puře školy panuje důvěrná a bezpečná atmosféra
- mezi žáky nebuji šikana
- žáci jeví zájem o návštěvy odborníků

6. Spolupráce s odborníky a organizacemi

- PPP Pardubice
- PPP Ústí nad Orlicí
- DDÚ Hradec Králové
- SVP Pyramida, detští psychiatři
- Policie ČR – trestné činy mladistvých
- Městská policie - besedy
- Magistrát města Pardubice (odd. sociální prevence, OSPOD)
- DDM v Pardubicích
- Most pro lidská práva
- Ekocentrum Paleta
- Úrad práce
- Centrum psycho-sociální pomoci (Rodinná a manželská poradna Pardubického kraje – doporučení rodičům)
- Záchraná stanice Pasička
- Ekocentrum Oucmanice
- Kvetná zahrada OPS

- SKP Pardubice
- Charita Pardubice
- Klokánek – fond OD
- nadaçe Woman for „woman“ – obědy zdarma (pro děti matek samozivitelek) – od září 2014
- nezisková organizace Most pro lidská práva

7.Nabídka volnočasových aktivit

NÁZEV	VYUČUJÍCÍ	TERMÍN
Kreativní angličtina	P. Dunovská	Čt 12,30 - 13,35
Angličtina - příprava na zkoušky Cambrige	K. Janecká	St 14,15 - 15,00
Hravá angličtina	I. Krásná	Čt 11,50 - 12,35
Míčové hry	M. Němec	St 14,05 – 15.35 Čt 14,05 – 15.35
Elektrické klávesy	L. Dohunek	St 14.00 – 15.00
Flétna	L. Dohunek	St 15.00 – 16.00
Matematika	J. Pokorná	Pá 7,00 - 7,45
Kroužek matematiky (příprava na přijímací zkoušky) 9	M.Urbanová	St 7.00 – 7.45 Út 7.00 – 7.45
Kroužek českého jazyka (příprava na přijímací zkoušky) 9	N.Dvořáková	St 7.00 – 7.45 Út 7.00 – 7.45
Kroužek matematiky	M. Černohorská	St 14.15 – 15.00
Zábavná matematika	V. Novotná	Út 11,50 - 12,35
Flétna 1. roč.	J.Ondráčková	St 11,40 – 12,30
Flétna 2. roč.	J.Ondráčková	Po 11,40 – 12,30
Novinářský kroužek - tvorba školního časopisu	M. Brandýská	St 14.15 – 15.15

8. Metody práce

Při realizaci prevence budou kromě tradičních metod práce využívány další metody, které se dosud osvědčily.

- vyklad (informace o návykových látkách, sektách, ...)
- besedy s učiteli nebo s pozvanými odborníky, diskuse
- samostatné práce záku (vytvarné práce, koláže, slohové práce na určená témata, referáty, publikování ve školním časopise, využití internetu)
- adaptační prožitkové kurzy pro záky 6. ročníku a dle potřeby i v jiných ročnicích
- exkurze
- párová a skupinová práce ve třídě
- individuální přístup k zákum, konzultace učitelu
- aktivizační metody (umění odmítnout drogu, asertivní chování, rozpoznávání soc. pat. jevu, řešení modelových situací)
- účast v soutěžích, různých akcích
- vyhledávání nadaných a talentovaných dětí
- práce s detmi se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) – pracuje u nás 1 asistent z ÚP (pro záky diabetiky), 3 speciální pedagogové, 1 pedagogicky asistent, 1 asistent pro logopedickou péči).
- máme 1 speciálního pedagoga – náprava dyslektických vad

9. Aktivity v oblasti primární prevence sociálně patologických jevů

V průběhu školního roku bude nadále realizován projekt NNN (Nuda nám nehrozí) aneb „Hrátky za školními vrátky“.. Cílem je zapojit všechny záky a pedagogy do aktivit, které přispějí k vytvoření přátelského klimatu ve škole. Na jeho přípravě se podílejí školní metodik prevence, vedení školy, pedagogové i zástupci z rad dětí – Žákovská rada. Informace o činnostech v rámci projektu NNN budou zverejneny na nástence SMP.

Jednotlivé aktivity uvedené v projektu (pro I. i II. stupeň) budou zařazovány dle aktuální situace (viz termíny besed, exkurzí, adaptačních kurzu, ...) v závislosti na domluve s externími subjekty, které spolupracují s naší školou.

- zástupci 6. –9. ročníku – práce v dětské samosprávě - ŽR (náměty a připomínky z rad dětí, organizace akcí)
- máme své zástupce v Dětském parlamentu
- besedy s Mestskou policií Pardubice
- sber papíru
- filmová a divadelní představení
- exkurze, vylety (Dětské centrum Veská...)
- adaptační kurzy záku 6. ročníku
- sportovní turnaje, soutěže (šplh, preházaná, fotbal, florbal ...)
- lyzarské kurzy
- programy v Ekocentru Paleta

- návštěva VGM
- soutěže mezi třídami
- projektové dny, projektový měsíc
- spolupráce s družební ZŠ Stefánikova Hradec Králové
- projekt „Velcí malým“
- projekt „Recyklohraní“, „Ovoce do škol“, „Mléko do škol“
- Mikulášská nadílka, podzimní, vánoční vyzdoba nástenek
- pořádání diskoték
- vánoční, velikonoční dílny
- hororové odpoledne atd.

10. Způsoby prezentace MPP – žákům, kolegům, rodičům

- v rámci hodin VZ, VO, přírodopisu, zeměpisu – žákům
termín: říjen
zodpovídají: třídní učitelé a učitelé jednotlivých předmětů
- seznámení s MPP – informace pro učitele
termín: říjen
zodpovídá: Mgr. Lenka Spulková
- seznámení s programem proti šikanování – pro učitele a pro rodiče
termín: listopad
zodpovídá: Mgr. Lenka Spulková a třídní učitelé
- seznámení s krizovým plánem školy – informace pro učitele
termín: listopad
zodpovídá: Mgr. Lenka Spulková

Informační materiály, videokazety a další metodické pomůcky jsou k dispozici u školního metodika prevence, ve školní knihovně a v kabinete VO.

SMP má na nástěnce ve sborovně vyhrazeno místo pro své „Okénko SMP“, kde průběžně informuje kolegy o dění v oblasti prevence. Hlavní nástěnka SMP je umístěna vedle sborovny v 1. patře školní budovy.

11. Evaluace

Důležitým pomocníkem v práci školního metodika prevence by mělo být průběžné hodnocení efektivity práce. Na ni se zaměříme především ve třídách, kde se vyskytl problém např. šikany nebo kyberšikany ze strany spolužáku. Evaluace bude probíhat průběžně a trvale pomocí prostředků poskytujících zpětnou vazbu (různé dotazníky, vazby pedagog – žák, pozorování, získání informací od jiných subjektů, které působí ve škole...)

12. Represe

Do školy žák nesmí nosit věci, které by mohly ohrozit zdraví, způsobit úraz nebo ohrožovat mravní výchovu. Porušení tohoto ustanovení bude klasifikováno jako hrubý přešpek a budou z něho vyvozeny patřičné sankce.

Budou sledovány i další sociálně patologické jevy – šikana, vandalismus, brutalita, rasismus atd. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

- individuální pohovor se žákem
- podle zjištěných informací spolupráce s rodinou
- doporučení kontaktu s odborníky
- v případě nezájmu rodičů uvedomení sociálního odboru

.....
SMP

.....
ředitelka školy

datum:

Přílohy

1. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeníchč.j. 21291/2010-28
2. Metodický pokyn MSMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních - č.j. 22294/2013-1
3. Krizový plán školy (doplněk školního řádu)
4. Centra odborné pomoci
5. Minimální preventivní program (pro potřeby TU)
6. Seznam literatury
7. Ostatní materiály, literatura (pro učitele, rodiče), literatura (pro žáky)
8. Projekt Velcí malým – tabulka

Seznam literatury

1. Katalog služeb poskytovaných v protidrogové prevenci
2. Zásady efektivní primární prevence
3. Prevence problému způsobených návykovými látkami na školách
4. Vzdělávání Rómu
5. Pedagogové proti drogám (program preventivních aktivit uplatňovaných ve školách a školských zařízeních - 1999)
6. Vychova k toleranci a proti rasismu (sborník)
7. Drogová závislost
8. Kapitoly ze zdravotní výchovy
9. Slovník prevence problému působených návykovými látkami
10. Metodika protidrogové prevence pro pedagogy
11. Drogy
12. Dospívání a sex
13. Základy rodinného práva
14. Vaše děti a návykové látky
15. Alkohol, drogy a vaše děti
16. Pruchozí drogy
17. Poruchy příjmu potravy
18. Sexuální výchova v rodině
19. Menšiny a migranti v ČR
20. Hry do kapsy VI.
21. Pro jaké povolání se hodím?
22. Volba - příručka pro učitele
23. Hry pro tvorivé myšlení
24. Hry pro rozvoj zdravé osobnosti
25. Psychologické testy pro kluky a děvčata
26. Nové psychologické testy pro kluky a děvčata
27. Likvidační životní styl
28. My, drogy a Evropa
29. Řekni drogám ne!
30. Vyber si zdraví
31. Syndrom vyhorení
32. Komunikace a stres
33. Drogy - poznej svého nepřítele
34. Alkohol a jiné návykové látky - prevence v rodině

Literatura (pro učitele, rodiče)

- Nespor, K. - Alkohol, drogy a naše děti
Presl, J. - Drogová závislost
Nespor, K. - Hazardní hra jako nemoc
Dnes naposled (NCPZ 1992)
Metodika protidrogové prevence pro pedagogy (NCPZ 1993)
Ozdravný program pro ZS (ÚZU Praha 1990)

Mládež a kouření (ÚZU Praha 1990)

Zásady efektivní primární prevence (Sportpropag 1999)

Nováková, D. - Metodika drogové prevence pro MS a I.stupeň ZŠ (Institut Filia Praha 2001)

Normální je nekouřit (1.- 3. díl) Brno 2006, 2007

Literatura (pro žáky)

Raynerová, C.- Nenič své chytré tělo

Slabikár detských práv (Nadace Naše dítě 2001)

Veškeré materiály jsou k dispozici u školního metodika prevence.